

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת קידושין

דפים כג - כט, פרשת תזריע תשע"ו

דרך ישרה תמצית הדף

דף כ"ג

*עבד בכסף ושטר. *מינוי שליח. *כסף ע"י עצמו. *פדיון במע"ש.

- א. יציאת עבד בכסף ושטר, הדעות במשנה 1. לר"מ כסף ע"י אחרים אף שלא מדעתו, ולא ע"י עצמו דאין קנין לעבד בלא רבו. ושטר ע"י עצמו, ולא ע"י אחרים שלא מדעתו משום דחוב הוא. 2. לרשב"א בין כסף בין שטר, ע"י אחרים דהוי זכות, ולא ע"י עצמו דלית ליה גיטו וידו באין כאחד. 3. לרבנן יוצא בין בכסף בין שטר, בין ע"י עצמו ובין ע"י אחרים. דסברי דגיטו וידו באין כאחד, וזכות לעבד להשתחרר.
- ב. מינוי שליח 1. עבד יכול להעשות שליח לקבל גט מרב אחר כיון דשייך בגירושין דידיה, ולא מרבו או מכיון שלא יצא מרשותו. 2. כהנים שלוחי דרחמנא, דאי הוו שלוחי דידן א"א שיהיו שלוחים דישראל אינם בתורת קרבנות כלל.
- ג. המחלוקת בכסף ע"י עצמו 1. להו"א האם יש קנין לעבד בלא רבו ולאשה בלא בעלה. 2. לרב ששת לכו"ע אין קנין, ופליגי אי אהני התנאי בע"מ שאין לרבך רשות 3. לר"ע לכו"ע קנו, ופליגי במקנה לעבד ע"מ שתצא בזה לחרות.
- ד. מקשינן ממע"ש דלרבנן פודה בלא חומש ולר"מ לא פודה. והאופן: 1. בהכל של הבעל, עליה להוסיף חומש שהרי עושה שליחותו. 2. פודה בכסף של נכסי מלוג פטור, נאמר איש ולא אשה. 3. אלא דאקני אחר ע"מ שתפדה וקשיא, ולאביי איפוך. 4. לרבא במעשר שירשה מהוריה, לר"מ מעשר ממון גבוה ולא קנה הבעל, ולרבנן ממון הדיוט וקנה לכן עושה שליחותו.

דף כ"ד

*הקושיות ביצאת עבד. *גט שחרור. *יציאה בעינו. *האיברים שיוצא בהם.

- א. הקושיות על דיני יציאת עבד 1. מנין לכ"ד ראשי איברים, ומתריך דומיא דשן ועין דמומין שבגלוי ולא חוזרין. 2. אינם כשני כתובים הבאין כאחד, דצריכי. שן נימא אף דחלב, ועין נימא משום דנברא עמו. 3. נימא כלל ופרט ורק מה שבפרט, ודחי לחפשי ישלחנו חזר וכלל. 4. נימא דוקא בטל ממלאכתו ותניא דיוצא אף בדלדל עצם, ודחי לחפשי ישלחנו ריבויא. 5. א"כ אף צמתה ידו וסופה לחזור, ודחי א"כ שן ועין מאי אהנו.

- ב. האם צריך גט שחרור 1. לר' טרפון א"צ. 2. לר"ע צריך. 3. למכריעים, בשן ועין ולא צריך שהתורה זיכתה, ובשאר צריך שהוא מדרש חכמים.
- ג. האופנים שיוצא בעינו 1. דוקא בהכחו על עינו, אבל כנגד עינו וסימאה לא יוצא, דבבר דעת אמרינן שהוא הבעית עצמו. 2. כהתה עינו ויכול להשתמש בה לא יוצא, וקמ"ל אף שהפחית ראייתו. 3. עינו כהויה וסמאה יוצא, וקמ"ל אף שמעיקרא לא ראה כראוי. 4. שחתה בעינן שיכון, ולמעוטי לרבנן אם לא כוון כלל לעין, ולרשב"ג אף שנתכוון לעין פטור כל זמן שלא כוון לסמאה.
- ד. באלו איברים אשכחן דעבד יוצא 1. עקר שינו או סימא עין, כמ"ש בתורה. 2. כ"ד ראשי איברים: אצבעות ידים ורגלים, ראשי אזנים, ראש החוטם, ראש הגויה, וראשי דדים באשה ולר"י אף באיש. 3. לשון לכו"ע. 4. בסירוס דביצים פליגי. 4. תלש זקנו ודלדל עצם. 5. חיסרו אבר, כגון חטט עינו סמויה. 6. יותרת שנספרת ע"ג היד וחתכה. 7. הכהה ראייתו וא"א להשתמש בה.

פדף ב"ה

***דין לשון. *הזאה בלשון. *קנין בהמות. *הגבהת פילי.**

- א. החילוקים בדין לשון 1. בטומאה נחשב גלוי אצל שרץ, שנא' אשר יגע ובר נגיעה הוי. 2. לענין טבילה כטמון, שנא' ורחץ במים בשרו דמבחוץ. 3. בהזאה פליגי כדלקמן. 4. לכו"ע בעינן שיהיה ראוי לביאת מים ובלי חציצה, וכדין ראוי לבילה.
- ב. המחלוקת בהזאה בלשון, בקריא והזה הטהור 1. לרבי כגלוי וכדין טומאה שנא' על הטמא וחסאו, ולרבנן ילפינן טהרה מטהרה. 2. לרבנן כטמון מדמינן לטבילה שנאמר וחסאו ורחץ, ולרבי וכבס הפסיק.
- ג. קנין בהמות 1. גסה במסירה שאוחז: (6) בטלפה בשערה באוכף שליף זוג ופרומביא שעליה. 2. י"א אף במשיכה, קורא והיא באה או הכישה. 3. דקה בהגבהה, ולחכמים במשיכה.
- ד. האופן בהגבהת פיל לר"ש 1. חליפין 2. שוכר מקומו 3. ד' כלים תחת רגליו, בסימטא או כמ"ד כלי הלוקח ברשות מוכר קנה. 4. בחבילי זמורות.

פדף ב"ז

***קנייני קרקעות. *במטלטלין. *צבורין באגב.**

- א. קנייני קרקעות ומנין 1. כסף שנא' שדות בכסף יקנו, ולרב במקום שכותבים שטר לא קנה אא"כ פירש. 2. שטר, להו"א כתוב בספר וחתום, ודחי דלראיה. ולמסקנא מספר המקנה. ואירי במתנה או במוכר שדהו מפני רעתה, דבמכר צריך שיתן דמים. 3. חזקה, שבו בעריכס אשר תפשתם, או וירשתם אותה וישבתם בה.
- ב. קנייני מטלטלין ומנין 1. במשיכה מאו קנה מיד עמיתך. 2. לר"י מדאוריתא מעות, ומשיכה גזירה דרבנן משום נשרפו חטיך בעליה. 3. אגב קרקע, מויתן אביהם מתנות עם ערי מצורות.
- ג. בעי אם צריך צבורין באגב, ומייתי 1. קרקע כל שהוא קונה באגב ש"מ א"צ, ודחי שנתן בה מחט ותלוי בו מרגלית. 2. הקנה ע"י קרקע סלע, להו"א רחב כמטבע, ודחי בקרקע גדולה וקשה כסלע. 3. בית רובע והקנה בטפח על טפח, ודחי לדמי. 4. ר"ג הקנה מעשרות והשכיר המקום, ודחי דכדי שלא יטרחו להוציא משם. 5. הדין במתנה שאם קדם מוכר וכתב שטר, החזיק המקבל בקרקע נקנה השטר בכל מקום שהוא, ש"מ לא בעינן צבורין, דקונה השטר מדין אגב.

פדף ב"ז

***הקנאה בקרקעות. *יפה כחו. *חזקה בקרקע אחת. *גלגול שבועה.**

- א. האיבעיות בהקנאה בקרקעות 1. האם בעינין שיאמר שקונה אגב, ופשט שצריך שיאמר קני ואגב. 2. שדה במכר ומטלטלין במתנה, ופשט דאפשר מר"ג שהשכיר ונתן ביחד. 3. שדה לאחד ומטלטלין לאחר, ופשט דאפשר מר"ע שזכה לעניים. ודחי דהוי יד עניים, או דהשכיר למעשר.
- ב. יפה כח 1. כסף משטר, שפודין בו הקדשות ומע"ש. 2. שטר מכסף, שמגרש. 3. כסף ושטר מחזקה, שקונים בעבד עברי. 4. חזקה מכסף ושטר דקונה עשר שדות בהחזיק באחד קנה כולם, אם נתן דמי כולן.
- ג. החזיק בקרקע אחת לקנות כולם 1. לל"ק קני כמו עשר בהמות באפסר, ודחי דאין איגודו בידו. 2. לל"ב קאמר דלא קני כאומר תקנה רק אחת. וכולם באפסר אחד. 3. למסקנא קני דסדנא דארעא חד, משא"כ בהמות דגופין חלוקין.
- ד. מנין לגלגול שבועה 1. באיסורא אמן אמן דסוטה, דנשבעת על קנוי דארוסה ואפשרי רק בגלגול. 2. בממונא, שניתן להתבע בעד אחד. 3. ספק כודאי מרשב"י, דנאמרה שבועה בפנים בסוטה וספק כודאי, כך בשבועה שבחוץ.

סדרה ב"ח

***עד היכן גלגול. *הנעשה דמים באחר. *הקנין במעות. *כסף ואמירה בהקדש.**

- א. עד היכן גלגול שבועה 1. שלא נמכרת לי בעבד כנעני, ודחי הלא משמתים על זה. 2. שלא נמכר לו בעבד עברי, אף אם גופו קנוי והוי כקרקע, ואין ראיה מזה שלא היה קול.
- ב. כל הנעשה דמים באחר להו"א מטבע, ולמסקנא פירות ואין מטבע מעשה חליפין, ומאי דקאמר כיצד החליף דמי שור בפרה 1. למסקנא כל הנישום דמים באחר דהינו מטלטלין, כיון שזכה נתחייב בחליפיו. 2. להו"א דמטבע עושה חליפין, קאמר דאף פירות עושים חליפין במחליף בשר שור בפרה. 3. למ"ד אין חליפין בפירות, קאמר דיש דמים שהם כחליפין, במחליף פרה בדמי שור שחייב לו מקודם.
- ג. כיצד אתי לר"י ור"ל 1. לר"י דדבר תורה מעות קונות וגזירה שמא יאמר נשרפו חטיף בעליה תקנו משיכה, ולא גזרו בחליפין של דמי שור משום דלא שכית. 2. לר"ל דמשיכה מפורשת בתורה, על כרחך ס"ל כרב ששת דפירות עושין חליפין.
- ד. הקדש קונה בכסף או באמירה, והאופנים: 1. משך מהקדש במנה ועמד במאתים קונה במאתים, שנא' ונתן הכסף וקם לו. 2. משך במאתים והוול משלם מאתים, שלא יהא הדיוט חמור מהקדש. 3. פדה במאתים ומשך במנה נותן מאתים, מונתן הכסף וקם לו. 4. פדה במנה ומשך כשהיה במאתים, מה שפדה פדוי, דאף הדיוט קאי בזה במי שפרע.

סדרה ב"ט

***חיובי אב לבנו. *פדיון הבן. *לת"ת.**

- א. חיובי אב לבנו 1. למולו מאברהם, ואח"כ מוטל על ב"ד או על עצמו, ולא על אמו דלא שיכא במילה. 2. לפדותו מכל בכור בנו תפדה, ואם לא נפדה הוא חייב ולא אמו. 3. ללמדו תורה, ולמדתם את בניכם, ואם לאו הוא חייב. 4. להשיאו אשה. קחו לבניכם נשים. 5. ללמדו אומנות, ראה חיים וזה פרנסה, עם אשה אשר אהבת שזה אשה או תורה. ולר"י כאילו מלמדו ליסטות,

ואפילו עיסקא לא סגי. 6. י"א אף להשיטו במים, דחיותיה הוא.

- ב. דיני פדיון הבן 1. כשיש חמשה סלעים הוא קודם לבנו, דגופיה עדיף. 2. ה' משועבדים וה' בני חורין, לרבנן הוא קודם, ולר"י יפדה את בנו ויגבה ה' ממשועבדים, דס"ל דמלוה הכתובה בתורה ככתובה בשטר. 3. לפדות בנו ולעלות לרגל, לת"ק פודה בנו קודם מקרא, ולר"י עולה לרגל דמצוה עוברת. 4. יש לו חמשה בנים מה' נשים חייב לפדות כולם שנא' כל בכור בניך, ולא ילפינן ראשית אנו מנחלה. 5. אשה פטורה מתפדה תיפדה, ואחרים לא מצווין מכל בכור בניך.
- ג. דיני תלמוד תורה 1. הוא ובנו לתלמוד הוא קודם, ובבנו ממולח בנו קודם. 2. ללמוד תורה ולישא אשה, בבבל דהולכים לא"י ללמוד ישא אשה תחילה, ובא"י ילמד קודם. 3. אשה פטורה מללמד את בנה, שנא' ולימדתם ולמדתם. 4. פטורים מללמד אשה, מולמדתם את בניכם ולא בנותיכם.

שאלות לחזרה ושינון

- דף כ"ג
- א. הדיעות במשנה ביציאת עבד בכסף ובשטר (3) ומ"ט.
- ב. מינוי שליח וכיצד (2)
- ג. המחלוקת בכסף ע"י עצמו (3)
- ד. כיצד אשה פודה מע"ש לבעלה בלא חומש (4)
- דף כ"ד
- א. הקושיות בדיני יציאת עבד (5)
- ב. עבד שיוצא האם צריך גט שחרור (3) ומ"ט.
- ג. האופנים בהכה האדון עין עבדו (4)
- ד. למסקנא, האופנים שמצינו שעבד יוצא בהם, והמח' (7)
- דף כ"ה
- א. החילוקים בדין לשון (4) ומ"ט.
- ב. המחלוקת בהכאה בלשון, ואידך (2)
- ג. קנין בהמות והדיעות (3)
- ד. כיצד מגביה פיל לר"ש (4)
- דף כ"ו
- א. במה קונים קרקעות ומנין (3)
- ב. במה קונים מטלטלין ומנין (3)
- ג. השמועות האם בעיני צבורין בקנין אגב (5)
- דף כ"ז
- א. האיבעיות בהקנאה בקרקעות (3)
- ב. יפה כח (4)
- ג. החזיק בקרקע אחת לקנות כולם, הסברות (3)
- ד. מנין לגלגול שבועה (3)
- דף כ"ח
- א. עד היכן גלגול שבועה (2)
- ב. כל הנעשה דמים וכיצד החליף, הפירוש להו"א ולמסקנא (3)
- ג. כמאן סברי ר"י ור"ל בהא (2)
- ד. האופנים בקנין הקדש ומהקדש (4) ומ"ט.
- דף כ"ט
- א. חיובי אב לבנו ודין האם ומנין (6)
- ב. דיני פדיון הבן וקדימה (5)
- ג. דיני תלמוד תורה ומנין (4)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 📖	יבמות 📖	ברכות 📖 עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות 📖	כתובות 📖	שבת 📖 מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד	נדרים 📖	עירובין 📖
זבחים 📖	נזיר סוטה 📖	פסחים 📖
מנחות 📖	גיטין 📖	שקלים ר"ה 📖
חולין 📖	קידושין 📖	יומא 📖
בכורות 📖 עם הקדמות ומושגים	עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא	סוכה 📖
ערכין-תמורה 📖	בבא קמא 📖	ביצה תענית 📖
כריתות-מעילה 📖	בבא מציעא 📖	מגילה-פורים 📖 עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א
נדה 📖	בבא בתרא א-ב 📖	מו"ק חגיגה 📖
	סנהדרין א-ב 📖 עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

☛ ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~183~

המערכת